

TALLINNA ÜLIKOOL
Humanitaarteaduste instituut

Agnes Veldemann, Liis Kätriin Jegers, Karin Malmberg, Tuule Laine, Käthlin Läänsalu,
Hanna Väärt

ÕDEDE-VENDADE NIMEDE MUSTRID

ELU projekt “Mina, tema ja nimed II”

Juhendaja:
MA, Annika Hussar
YID6001.YM, ELU - Erialasid Lõimiv Uuendus

Tallinn
2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE	4
2. KÜSITLUSE ANALÜÜS	5
2. 1. Kelle kohta küsimustiku täidate?	5
2.2. Millised aspektid olid olulise laste nime valikul?	6
2. 3. Kui palju mõjutasid pere vanemate õdede-vendade nimed lapse nime valikut?	7
2. 4. Kas nimed olid välja valitud juba enne sündi?	8
2. 5. Kui vastasite eelmisele küsimusele jaatavalt, siis kas valitud nimi läks kasutusse?	9
2.6. Kui Teie peres on mitmikuid, siis kas nende nimede valik oli keerulisem kui üksikute laste nimede valimine? Palun täpsustage.	10
3. NIMEDE ANALÜÜS	11
LISAD	15
Lisa 1. Küsitlus “Õdede-vendade nimede mustrid”	15
KASUTATUD KIRJANDUS	18

SISSEJUHATUS

Portfoolio koosneb ja põhineb ELU projekt “Mina, tema ja nimed II” ning alagrupp “Õdede-vendade nimede mustrid” uurimusküsitluse tulemustel. Töö on koostatud grupi ühistööna ning koosneb küsitluse ja nimede analüüsist ja lisadest.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE

Nimede tähendus on oluline selle poolest, et need kehastavad perekondlikke ja ühiseid traditsioone ja kombeid. Vastsündinu nime valimine ei ole juhuslik, selle tingivad perekondlikud või religioossed traditsioonid, kohati levinud onomastilised põhimõtted, nimede stiilid, keelelis-ekspressiivne värving või lihtsalt pärimus, kultuurilised tegurid (Sadullaeva & Bakhtiyorova, 2021).

Õdede-vendade eesnimede küsitluse läbiviimiseks ja analüüsi koostamiseks töötasime erinevate riikide, nagu Saksamaa, Ameerika, Jaapani, Jordaania ja ka Eesti nimemustrite uuringute tulemuste ja teoreetiliste allikatega.

Bloothoof & Onland (2011) toovad Hollandis läbiviidud nimede paneku uuringus välja, kuidas eelnevatel sajanditel oli nimepanek suuresti seotud traditsioonidega, pandi nimesid sugulaste, kirikutegelaste ja ristivanemate järgi. Eestis reguleerib füüsilise isiku nime andmise ja kohaldamise põhimõtteid ja korda nimeseadus (RT I 2005, 1, 1), kuid antud töös lähtume küsitluse tulemustest ning toome paralleelseid näited eespool nimetatud riikide uuringu tulemusi.

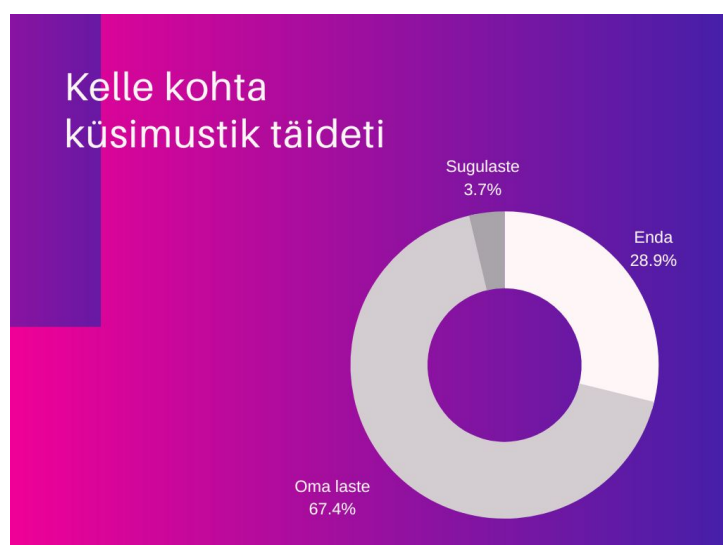
2. KÜSITLUSE ANALÜÜS

Õdede-vendade nimede mustrite uurimiseks koostasime veebiküsitluse Google Forms keskkonnas. Küsitlus oli avatud 35 päeva jooksul ning sellele vastas 296 inimest.

Lisaks uurisime küsitluses, kas vastajad oleksid valmis intervjuus põhjalikumalt rääkima, mille põhjal on nad oma lastele nimed valinud. Küsitlusele vastanutest oli nõus nimede valikust põhjalikumalt rääkima 75 inimest.

Järgnevalt kirjeldame veebiküsitluse tulemusi.

2. 1. Kelle kohta küsimustiku täidate?

Joonis 1. Kelle kohta küsimustikku täidate?

Küsitluse esimene küsimus oli täpsustav, kelle kohta küsimustiku täidetakse. Tulemusena leidsime, et suurim osa, ehk 67,4% vastanutest, andis infot oma laste nimede kohta. 28,9% vastanutest täitis küsimustiku enda ja oma õdede/vendade nimede kohta ning vaid 3,7% täitis küsimustikku oma sugulaste nimede kohta.

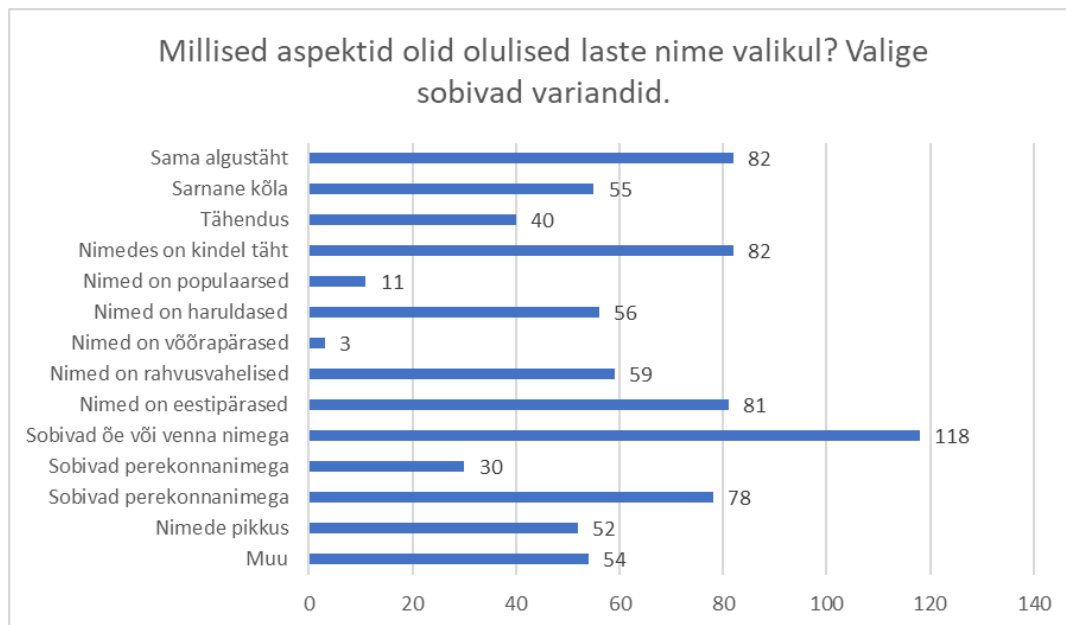
Ootuspärane oli, et kõige detailirohkemat infot jagati oma laste nimede kohta. Nende vastajate vastused, kes täitsid küsimustiku enda ja oma õdede/vendade kohta või oma sugulaste kohta, jäid tihti lühidaks või ei osatud üldse lähemat infot nimede valiku kohta, jagada. Täpsema analüüsi käigus selgus, et mitmed vastanud inimesed olid vastuse valikutest ilmselt ebaselgelt aru saanud. Seda peegeldab fakt, et kuigi nad valisid lahtris vastuseks, et

täidavad küsimustikku enda kohta, selgus hiljem, et nad täitsid seda hoopis oma laste nimede kohta. See tähendab, et vastanute arv, kes jagasid informatsiooni oma laste nimede kohta on tegelikkuses veidi suurem kui seda joonisel 1 on näha.

Kõige rohkem jõudis meieni nimede valiku lugusid laste kohta, kes on sündinud aastatel 2010–2019. Sellele järgnesid üsna napilt inimesed, kelle sünniaasta jääb vahemikku 2000–2009. Nagu oli ette arvata, jõudis kõige vähem lugusid nimepaneku kohta meieni inimestelt, kes on sündinud aastatel 1949–1959. Neid lugusid oli kokku viis.

2.2. Millised aspektid olid olulise laste nime valikul?

Joonis 2 näitab, millised aspektid olid olulised laste nime valikul. Valida oli võimalik 16 erineva aspekti seast mitu erinevat varianti või lisada ka mõni oma oluline aspekt.

Joonis 2. Nimevaliku põhjendused

Kõige populaarsem valik oli, et nimi sobiks õe või venna nimega, mille valis 118 (39,9%) vastajat ning variandi, et nimed sobiks ema või isa nimega valis ainult 30 (10,1%) vastajat. See, et nimes peab olema kindel täht või nimedel oleks sama algustäht valis mõlema variandi puhul 82 (27,7%) vastajat. Aspekt, et lapse nimi sobiks perekonnanimega, valis suisa 78 (26,4%) vastajat. Nime eestipärasust pidas oluliseks 81 (27,4%) vastajat ja vastupidisele variandile, et nimi oleks rahvusvaheline pidas oluliseks 59 (19,9%) vastajat. Nime harulduse valis 56 (18,9%) ja võõrapärasuse ainult 3 (1%) vastajat. Õdede-vendade nimede panekul

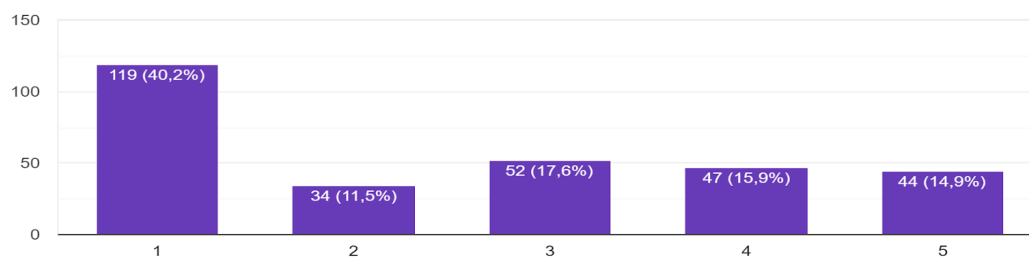
peavad vanemad oluliseks sarnast kõla, mille valis 55 (18,6%) vastajat. Lapse nime pikkus mängib olulist rolli, selle on oluliseks märkinud 52 (17,6%) vastajat. Perest/suguvõsast pärit nime on kasutanud oma lapsel 49 (16,6%) vastajat, näide ühe tütarlapse nime kohta: *“Maija, kes on saanud oma nime vanavanavanaema järgi.”*. Suisa 8 (2,7%) vastajat oli oma lapsele ise nime välja mõelnud ja 40 (13,5%) vastaja jaoks oli oluline, et nimel oleks tähendus. Ülejäänud vastused (54 erinevat, moodustades kokku 16,2%) jagunevad variandi *“muu”* all ning esinevad vabas vormis vastusena ainult ühe korra. Erinevate sõnastustega, kuid korduvad aspektid, mis sai nime puhul määravaks, et nimi oli lihtne ja meeldiv või seotud meile kallite inimestega. Lapsevanema näide aga lihtsast ja ilusast nimest: *„Ilus kirjapilt ja lihtne hääldada. Kuigi läksime selles aspektis poja nimega alt- eestlane armastab inglise keelt veidi liiga palju ja hääldab Frank -> Fränk.“*

Vastusest saame järeldada, et õdede-vendade nime valiku puhul on oluline aspekt, et nimi sobiks pere õe või venna nimega, nimedel oleks sama algustäht või esineks nimedes kindel täht. Oluliseks peetakse, et nimi oleks eestipärane ja sobiks perekonnanimega.

2. 3. Kui palju mõjutasid pere vanemate õdede-vendade nimed lapse nime valikut?

Järgmise küsimuse puhul said vastajad valida, kui suurel määral mõjutasid pere vanemate õdede-vendade nimed nooremate laste nimede valikuid. Vastata sai viiepalliskaalal, kus 1 – “üldse mitte”; 2 – “vähe”; 3 – “nii ja naa”; 4 – “palju”; 5 – “väga palju”.

Kui palju mõjutasid pere vanemate õdede-vendade nimed lapse nime valikut?
296 vastust

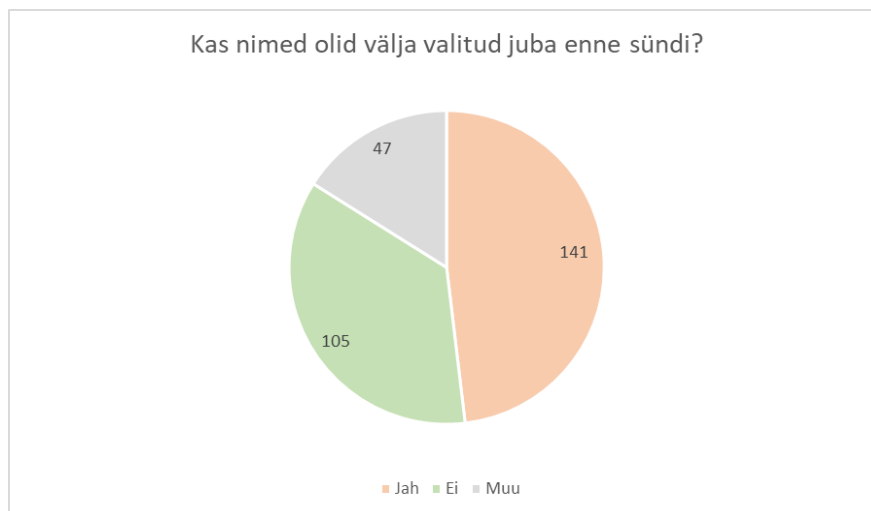
Joonis 3. Pere vanemate õdede-vendade nimede mõjutus nime valikul.

Küsitlusest selgus, et suurel osal vastanutest mõjutasid pere vanemate õdede-vendade nimed uue lapse nimevalikut. 119 inimest vastasid, et pere vanemate õdede-vendade nimed ei mõjutanud üldse lapse nime valikut. Üle poole vastanutest mõjutasid pere vanemate laste nimed 34 inimese lapse nime valikut. 52 inimest tundsid, et pere vanemate õdede-vendade nimede mõjutus oli “nii ja naa”. Küsitlusele vastanutest 44 inimest vastasid, et pere vanemate õdede-vendade nimed mõjutasid väga palju lapse nime valikut. 47 inimest tundsid, et vanemate laste nimed mõjutasid palju uue lapse nime valikut.

Saame järeldada, et pere vanemate õdede-vendade nimed mõjutasid enamasti noorema lapse nime valikut. “Palju” ja “väga palju” vastasid kokku 91 inimest.

2. 4. Kas nimed olid välja valitud juba enne sündi?

Selle küsimusega uurisime, kui palju olid vanemad mõelnud lapse nimele juba enne lapse sündi. Vastusevariandid olid “jah”, “ei” ning “muu”.

Joonis 4. Kas nimed olid välja valitud juba enne sündi?

Jooniselt 4 saab näha, kuidas inimeste vastused jagunesid. Peaaegu pooled vastanutest ehk 48,1 % olid enne lapse sündi juba nime välja valinud. Vastupidiselt sellele 35,8% vastanutest ei olnud veel kindlat nime välja valinud.

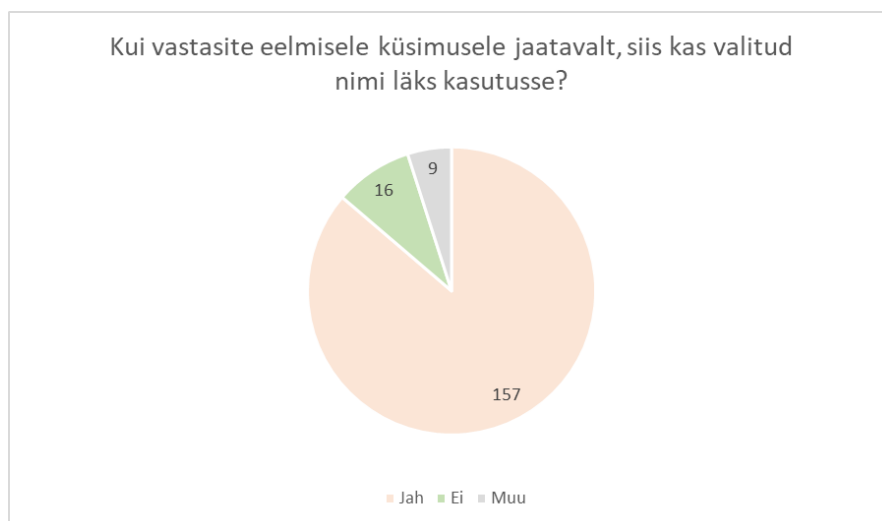
Need, kes valisid vastusevariandi „muu“, said oma vastust ka täpsemalt selgitada. Seal tulid väga selgelt välja mitmed sarnasused vastanute vahel. Peredes, kus oli mitu last, ei olnud nimevaliku protsess kõikidele lastele samasugune. Seega võis juhtuda, et osadel lastel olid nimed enne sündi välja valitud ning osadel mitte. Ka tuli välja, et mitmel juhul olid

lapsevanemad endale jätnud paar valikut, mille seast peale sündi sai sobiv nimi valitud. Seega oli nende perede puhul siiski nimepanekule enne sündi mõeldud, kuid ühte konkreetset nime ei oldud välja valitud.

Järeldusena saab öelda, et umbes pooltel juhtudel on lapse nimi enne sündi juba teada. Ülejäänud pooltel juhtudel ei ole seda veel välja valitud või on vanematel juba olemas nimevalikud, kuid lõplik otsus on tegemata.

Meil puudub täpsem ülevaade sellest, kas „ei“ valinud inimesed polnud üldse lapse nimele enne sündi mõelnud või ei olnud nad lihtsalt ühte lõplikku nime välja valinud. Seega võivad mingil määral „ei“ ja „muu“ vastanute vastused kattuda.

2. 5. Kui vastasite eelmisele küsimusele jaatavalt, siis kas valitud nimi läks kasutusse?

Joonis 5. Kas valitud nimi läks kasutusse?

Küsimusega soovisime teada saada, kui paljud vastanutest käitusid algse plaani järgi. Kokku vastas sellele küsimusele 182 vastajat. 86,3 % vastasid, et valitud nimi läks kasutusse. 8,8 % vastajatest vastasid, et ei valinud seda nime, mis oli lapsele enne sündi valmis mõeldud. 0,5 % vastas, et nii ja naa. Sellest võib järeldada, et suurem osa neist, kes olid nime enne sündi valmis mõelnud, jäid oma otsuse juurde. Nendega saab liita vastajad, kes vastasid, et kasutusse läks mingi osa nimest või ühe lapse puhul läks valitud nimi kasutusse ja teise puhul mitte. Kokku oli selliseid vastajaid 4,5%, kes nimetasid, et käiku läks mingi osa valmis mõeldud nimest või et ainult osa laste puhul sai eelnev valik ametlikuks nimeks.

2.6. Kui Teie peres on mitmikuid, siis kas nende nimede valik oli keerulisem kui üksikute laste nimede valimine? Palun täpsustage.

Küsitluse 296 vastajast 83 vastaja peres olid mitmikud, kellest kahed olid kolmikud. Kahes perekonnas oli isegi kaks paari mitmikuid. Üle poolte vastajate jaoks oli mitmikele nimede valik keerulisem. Vastajad põhjendasid asjaolu, miks nimepanek oli keeruline sellega, et ühe nime asemel oli vaja välja mõelda kaks. Samuti selgitas suur osa vastajatest, kuidas nende jaoks oli oluline, et nimed sobiksid omavahel, aga ka eelnevate laste nimedega, oleksid sarnased ning sama kõla, pikkuse, või esitähega (nt Jarek ja Jaret, Hanna-Liisa ja Hanna-Liina, Kädi-Liis ja Kadi-Liis). Vastandina toodi välja, kuidas nimevalik oli keeruline hoopis seetõttu, et vastajad tahtsid kaksikutele võimalikult erinevaid nimesid, erineva kirjapildi ja hääldusega. Mitmeid kordi käis läbi ka idee, kuidas ühele kaksikule oli nimi välja mõeldud, kuid teise sobiliku nime väljamõtlemisega läks kauem aega, mis muutis nime panemise protsessi keerulisemaks.

Umbes 30 vastaja jaoks ei olnud mitmikele nime valik keeruline või keerulisem kui teistele lastele. Peamine protsess kiire nimevaliku taga oli see, et enne laste sündi oli mitu nime juba valikus olemas, millest valiti sobivaim. Lisaks, nimetasid mitmed vastajad, et nimed valiti nii, et üks vanem valis ühe lapse nime ning teine valis teise lapse nime. Kui aga vanemad ei jõudnud omavahel konsensusele, valiti lastele nimi juhuslikult, saadi mõtteid tuttavatelt või leiti inspiratsiooni oma esivanematest. Jällegi toodi välja sarnase kõlaga nimede olulisust, mis mõne vanema jaoks muutis kaksikute nime valiku hoopis kergemaks.

7 vastajat, kelle peres olid ainult kaksikud, ei osanud nimede valiku keerukust täpsemalt kommenteerida, kuna puudus võrdlusmoment teiste lastega. 7 vastaja hulgast 6 peres olidki vaid kaksikud, mistõttu vastaja ei osanud tuua võrdlusmomenti ühele lapsele nimepanekuga.

3. NIMEDE ANALÜÜS

Nimesid analüüsid selgus, et kõige rohkem pöörati tähelepanu kindlatele tähtedele, mis nimes pidid olema olema või millega nimi pidi algama. Kui vanematele oli oluline nime algustäht, siis eelistati pigem kaashäälikuid – kõige sagedasemad olid K, P ja M. Näitena saab tuua *Merilin* ja *Maarja*; *Ketlin* ja *Kert*; *Mirell* ja *Mirtel*. Viimase nimepaari juures näeme, et nimed algavad sama tähega ning ka nime lõpus on sama täht – nimede struktuur on sarnane. Oli ka neid peresid, kus nimed ei sarnanenud vaid algustähe poolest, vaid nimes kordus pikem osa. Näiteks oli ühes peres kuus last, kelle nimed algavad tähekombinatsiooniga *Ma*, kusjuures viiel neist algas nimi tähekombinatsiooniga *Mar*. Sama kinnitab Griffini & Wangermani (2017) Ameerikas läbi viidud uuring, et nimes, kus esineb ühine silp näitab nende kuulumist samasse perekonda või lausa perekonnas teatud põlvnemist.

Nimede puhul on tähtsaks peetud ka seda, et nimed sobiksid ema või isa nimega ja ka perekonnanimega. Ühes peres sai poeg isaga sarnase nime ja tütar emaga. Teises peres pandi esimesele lapsele nimi, mis algas sama tähega ja sarnanes isa nimega, teise lapse nimega tehti sama, aga hoopis ema nimi oli eeskujuks. Lisades veel, et, ühel juhul hakkasid mõlema lapsevanema nimed M-tähega ning ka lastega taheti seda liini jätkata. Seega said kõik lapsed M-tähega nimed –: *Merike*, *Margus*, *Martin* ja *Maret*. Tegelikult on lähedastel nimedel ka miinused: kui vanemad panevad oma lastele sarnase kõlaga nimed, siis kipuvad nad lapsi vale nimega nimetama ja ajavad lapsed sassi (Griffin & Wangerman, 2017) ning seda nimetasid ka meie vastajad – eriti juhtus seda lastega, kelle õe või venna nimi algus- või lõpphäälik oli sama ja kui nad olid ühest soost.

Huvitavalt oli osas peredes ära jaotatud, et näiteks esimesele lapsele valis nime isa ja teisele ema, või hoopis, et poistele paneb nime ema ja tüdrukutele isa. Veel kuulati ka pere eelnevate laste, sugulaste ja sõprade arvamust. Ühel juhul ei jõudnud lapsevanemad kokkuleppele – kummalegi meeldis üks kindel nimi ja seega sai laps endale mõlema vanema meelepärase nime, s.t kaks nime. Mõni pere oli välja valinud kaks tähte, millega lastele nimed otsustati panna. Näiteks ühes peres pandi tüdrukutele K-tähega nimed ning poistele I-tähega (*Karin* ja *Indrek*). Üheks põhjuseks, miks lastele selliselt nimed pannakse, oli see, et emal ja isal algavad nimed eri tähtedega, kuid laste nimed tahetakse siduda mõlema vanemaga. Ühel huvitaval juhul taheti kõikidele lastele H-tähega nime, kuid peale teist last ei leitud enam sobivat nime ning kolmas laps sai hoopis G-tähega nime. Mõnikord võivad lastel olla ka

juhuslikult samad algustähed nimedes, see ei ole taotluslik. Näitena võib tuua ühe perekonna laste nimed: *Henrik, Helena, Bianca* ja *Britta*. Mõned lapsevanemad on soovinud kindla pikkusega nime, näiteks on olnud oluline, et nimed oleksid lihtsad ja lühikesed (*Iris, Sass*), või vastupidi, et nimed ei oleks liialt lühikesed, sest perekonnanimed on lühemad, ning kahte lühikest nime ei soovitud (*Arabella, Katariina*).

Lapsevanematele oli oluline, et lapse nimes oleks esindatud kindel täht. Ühe perekonna näitel olid kõikide laste nimed valitud selliselt, et igas nimes oleks R-täht. Vastupidiselt võisid vanemad ka soovida, et nimes ei oleks mingit kindlat tähte. Põhjusena toodi välja seda, et lapsel oleks nime lihtsam hääldada (puuduks R kui raskemini omandatav täht) või nimel on ilusam kõla (puuduks S- ja R-täht). Küsitluse tulemuste seas oli ka neid nimesid, kus nimedes pidi olema kindel täht, kuid mis ei olnud õdedel-vendadel sama. Näiteks nimed *Eric* ja *Remy*, kelle ühe lapsevanema nimes oli C ja Y täht. Lapsevanema kirjeldus küsimusele “Kuidas on peres lastele nimed valitud?": “*Abikaasa nimes on sees c ja y ning ka selle tõttu peab olema ka laste nimes üks nendest tähtedest*”. Ühe eripärana toodi välja vanema kindel soov, et laste nimedes oleks pikk täishäälik, näiteks *Roomet, Loore* ja *Liina*.

Osale küsitlusele vastanutest oli tähtis, et laste nimed oleksid rahvusvahelised. Sellisel juhul on lapsevanematele olnud oluline, et nimesid oleks lihtne hääldada ning need oleksid arusaadavad ka mujal maailmas (nt nimi ei sisalda tähti, mida teistes keeltes pole). Samas võib rahvusvaheline nimi tähendada seda, et laps on saanud kuulsuste järgi oma nime (näiteks nimetati *Sandra Bullockit*). Näiteid vanemate valikutest, kui põhjenduseks toodi nime rahvusvahelisuus: *Sandra, Kristin, Eleanor*.

Vastupidiselt rahvusvahelisusele oli ka neid nimesid, mille puhul oli oluline eestipärasus. Näited eestipärastest nimedest on *Ott, Mall, Mai, Jaagup* või *Eeva*. Ühel juhul toodi välja, et pere lastele valiti Võrumaa konkreetse kihelkonna traditsioonilised nimed nagu *Hipp*.

Küsitluse tulemustest selgus, et pigem soovisid vastajad oma lastele panna haruldasi nimesid kui populaarseid. Sama toob välja Unser-Schutz (2019), et Jaapani pered on oma lastele hakanud valima aina unikaalsemaid nimesid ning enam ollakse avatud uutele nimede välja mõtlemisele. Haruldased nimed on saanud endale näiteks õed *Marie-Helene* ja *Ann-Christine*. Kusjuures sama nimepaari esines kahes erinevas peres, kuid ühes peres oli tegemist kaksikutega. See tähendab, et vanemad on lootnud, et tavalisi nimesid kaksiknimedes kombineerides moodustavad nad piisavalt erilise nime, ent sellest hoolimata võivad nimed mõne teise perekonna valikutega kokku langeda. Haruldaste nimedena mainiti veel nimesid *Remy* ja *Kaimo*. Mõnikord lähenetakse nimepanekule ka loovalt. Näiteks, kui lapsele ei leitud

sobivat R-tähega nime, siis vanemad otsustasid selle hoopis ise välja mõelda, võttes isa nimest paar esimest tähte ja pannes selle kokku ema nime viimaste tähtedega. Mõned vanemad eelistavad valida tuttavamad, populaarsed nimed, nende näiteks saab tuua nimed *Mathias*, *Joosep* ja *Nora*.

Nimepanekul võis veel oluline motiiv olla lastele nimeandmine vanavanemate või muude sugulaste järgi. Näiteks on vanavanaema järgi saanud nime *Liisa* ja *Marta*, vanaisa järgi *Johannes* ja vanavanaisa järgi *Tõnis*. Kahe nimega laste puhul tuli eriti esile, et üks laste nimedest on pandud kellelegi pühendatult. Kellegi järgi lapsele nime panek tähendab üldjuhul seda, et nimi tähendab midagi olulist pere jaoks, kas tegemist on perekonnas olulise isikuga või on see osa peretraditsioonist.

Mõnede jaoks on nime tähenduse aspekt just kõige olulisem. Nimede tähendus on oluline selle poolest, et need kehastavad perekondlikke traditsioone ja kombeid. See võib tähendada nii nime päritoluga kaasnevat tähendust kui ka lapsevanema enda loodud tähendust. Näiteks üks lapsevanem valis lapsele nime *Anni*, sest laps oli nende jaoks nagu kingitus, või *Hanna*, kelle nime tähendus on heebrea keeles arm. Teine pani nimeks *Kadri*, sest laps sündis peale kadripäeva. Ühes peres pandi oma kaksikutele tüdrukutele nimi peastarvutaja *Kadi-Liisi* järgi ning teisel kaksikul pidi nimi riimuma, ehk pandi *Kädi-Liis*. Ka valiti lastele nimesid Piiblist või pühakute järgi, mistõttu pidid nimed tõlkes head tähendama, näiteks *Taavet*, *Jakob*, *Daniel* ja *Nikolas*. Nimevalikul on inspiratsiooni saadud ka lapsevanemate kunagistest armastustest, kuid nimesid on vastavalt soovile kohandatud.

Tulemustes oli näha ka, et esines peresid, kes valisid lastele nimesid kuskil kuulnud nimede järgi (nt lastesaatest, sugulaste vestlusest, teatrist) ning see jäi meelde. Teistel juhtudel valisid vanemad ühise arutelu tulemusel nime, mis meeldiks mõlemale. Ka oli juhtumeid, kus nimi lihtsalt meeldis või vaadati lapsele sündides otsa ja valiti siis sobiv nimi.

Kaksikute nimede valiku juures oli huvitav tähelepanek see, et mitmed vastanud tõid välja, et kõigepealt valiti nimi ühele kaksikule, teisele lapsele otsiti selline nimi, mis sobiks kokku esimese nimega. Sellist süsteemi rakendasid loomulikult ka paljud üksikute laste vanemad. Esimesele lapsele valiti lihtsalt meeldiv nimi ning järgmistele lastele valiti nimi, mis sobiks esimese omaga kokku. Näiteks *Liina* ja *Lenna* sobivad kõlalt kokku. Siiski võib kõrvalt vaadates näha, et nimed siiski mingil määral sarnanevad, sest vanemate maitse on püsiv. Saksamaal läbi viidud uuring (Ewels & Sombre, 2013) näitab, et kõige olulisemaks kriteeriumiks laste nimevalikul oli kena kirjpilt ja kõla. Samast uuringust huvitav väide, et on lapsevanematele olulisem on nimede kõla just tüdrukute puhul ja vähem pööratakse sellele

tähelepanu poisslaste puhul. Näiteks ühe pere laste nime valikul on vanemad nimetanud, et nimed said valituks tunde järgi. Samas on kõigil kolmel lapsel nimes kaks T-tähte kõrvuti (*Kerttu, Kattre, Anette*). Samamoodi on ka sarnased nimed *Hanna-Liina* ja *Hanna-Liisa*. Enamasti on laste nimede pikkus omavahel samuti sarnane (nt *Merili, Mirjam, Kaspar*).

Analüüsi käigus selgus, et lastele hakati kahte eesnime rohkem panema alates 2000. aastatest. Kahe eesnimega nimesid on kõige rohkem aastatel 2000-2019. Oluliselt vähem esines kahe nimega eesnimesid küsitluse tulemustes aastatest 1970-1989. Arvestades, et vastajaid, kes oleksid nendel aastatel sündinud, oli vähem, vajaks see aspekt põhjalikumat uurimist.

LISAD

Lisa 1. Küsitlus “Õdede-vendade nimede mustrid”

Hea küsitlusele vastaja!

Oleme Tallinna Ülikooli Erialasid Lõimiva Uuenduse (ELU) projekti “Mina, tema ja nimed II” üliõpilased. Projekti käigus uurime, kuidas õdede-vendade nimed sarnanevad või erinevad, missuguseid mustreid eesti perede laste eesnimetasutuses esineb. Eesmärk on leida nimesid ühendavad ühisjooned, ka need, mis kõrvaltvaatajale välja ei paista, ning kuidas mõjutab õdede-vendade nimesid nende vanusevahe.

Küsimustikule on oodatud vastama nii lapsevanemad kui ka ühe pere lapsed ehk õed-vennad ise. Küsimustikku võib täita mitu korda, nt eri põlvkondade kohta.

Lõpptulemused esitatakse Facebooki Nimeklubi lehel.

Küsimustikule vastamine on anonüümne ja vastuseid kasutatakse ainult projekti raames. Tulemused esitatakse üldistatud kujul. Küsimustikule vastamine võtab aega kuni minutit. Küsimustiku puudutavate küsimustega palun pöörduda eluprojekt.nimed2@gmail.com

Täname!

TLÜ ELU projekti “Mina, tema ja nimed II” meeskond

1. Kelle kohta küsimustikku täidate?

- enda
- minu laste
- sugulased
- muu...

2. Pange kirja laste nimed soo ja sünniaasta järgi

(Näide: Triin 1989 naine)

3. Kuidas on peres lastele nimed valitud?

4. Millised aspektid olid olulised laste nimede valikul? + täpsustus

- Sama algustäht
- Nimedes on kindel täht
- Nimed on haruldased
- Nimed on võõrapäraseid
- Sarnane kõla
- Täendus
- Rahvusvahelisuus
- Eestipärasus
- Populaarsus
- Sobivad õe või venna nimega
- Sobivad ema või isa nimega
- Perest/suguvõsast päritud
- Sobivus perekonnanimega
- Ise välja mõeldud
- Nimede pikkus
- Muu (palun täpsustage...)

5. Kui palju mõjutasid pere vanemate õdede-vendade nimed lapse nime valikut?

väga palju, palju, nii ja naa, vähe, üldse mitte

6. Kas nimed olid välja valitud juba enne sündi?

- Jah
- Ei
- Muu... (*nt ühel lapsel oli/ teisel ei olnud*)

7. Kui vastasite eelmisele küsimusele jaatavalt, siis kas valitud nimed läksid kasutusse?

- Jah
- Ei
- Muu... (*nt ühel lapsel oli/ teisel ei olnud*)

8. Kui teie peres on mitmikuid, siis kas nende nime valik oli keerulisem kui üksikute laste nimede valimine? Palun täpsustage.

9. Kas nimevalikul on edasi kantud ka teile olulisi väärtusi? (Näiteks lastele on pandud suguvõsast või perest pärinenud nimi).

10. Kas oleksite valmis intervjuus põhjalikumalt rääkima mille põhjal antud nimed valitud on (nt lastele on pandud suguvõsast või perest pärinev nimi, nime tähendus, eestipärane nimi vmt)?
11. Kui vastasite eelmisele küsimusele jaatavalt ning olete ksite nõus sellest intervjuus pikemalt rääkima, siis palun jätke siia oma meiliaadress.

KASUTATUD KIRJANDUS

Bloothoof, G. & Onland, D. (2011). Socioeconomic determinants of first names. *Names*. 59(1), 25-41. <https://doi.org/10.1179/002777311X12942225544679>

Ewels, A. ja Sombre, S (2013). Motive der Vornamenwahl. Ergebnisse einer repräsentativen Befragung von Eltern.

Griffin, Z.M, Wangerman, T. (2013) Parents Accidentally Substitute Similar Sounding Sibling Names More Often than Dissimilar Names. *PLoS ONE* 8(12):
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0084444>

Nimeseadus. (2005) RT I 2005, 1, 1; RT I, 22.12.2018, 15. Alla laaditud 06.11.2022
<https://www.riigiteataja.ee/akt/122122018015?leiaKehtiv>

Sadullaeva, N., Bakhtiyorova, M. (2021). Reflection of Onomastic Principles in Naming. *Annals of R. S. C. B.*. Vol 25(2). pp 3001-3007.

Unser-Schutz, G. (2019). For Whom and by Whom Children Are Named: Family Involvement in Contemporary Japanese Naming Practices. *Journal of Genealogy*. 3(29). pp 1-17.